Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (åttonde avdelningen)

den 2 april 2020*

”Begäran om förhandsavgörande – Socialpolitik – Principen om likabehandling i arbetslivet – Direktiv 2000/78/EG – Förbud mot all diskriminering på grund av ålder – Offentlig inbjudan till intresseanmälan – Villkor för deltagande – Uteslutande av pensionerade personer från den privata och den offentliga sektorn”

I mål C-670/18,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Tribunale amministrativo regionale per la Sardegna (Regionala förvaltningsdomstolen för Sardinien, Italien) genom beslut av den 21 februari 2018, som inkom till domstolen den 29 oktober 2018, i målet

CO

mot

Comune di Gesturi,

meddelar

DOMSTOLEN (åttonde avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden L. S. Rossi, samt domarna J. Malenovský och F. Biltgen (referent),

generaladvokat: M. Szpunar,

justitiesekreterare: handläggaren R. Schiano,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 14 november 2019,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

– CO, genom G.L. Machiavelli, F. Cocco Ortu och M. Tronci, avvocati,

– Italiens regering, genom G. Palmieri, i egenskap av ombud, biträdd av M. Santoro och A. Jacoangeli, avvocati delle Stato,

– Greklands regering, genom E.-M. Mamouna, i egenskap av ombud,

– Europeiska kommissionen, genom B.-R. Killmann och C. Valero, båda i egenskap av ombud,

* Rättegångsspråk: italienska.

med hänsyn till beslutet, efter att ha hört generaladvokaten, att avgöra målet utan förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artiklarna 1 och 2 i rådets direktiv 2000/78/EG av den 27 november 2000 om inrättande av en allmän ram för likabehandling i arbetslivet (EGT L 303, 2000, s. 16, och rättelse i EGT L 2, 2001, s. 42).

2 Begäran har framställts i ett mål mellan CO och Comune di Gesturi (kommunen Gesturi, Italien) angående en inbjudan att inge en intresseanmälan avseende ett utrednings- och rådgivningsuppdrag, som pensionerade personer var förhindrade att delta i.

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätt

3 Enligt artikel 1 i direktiv 2000/78 har direktivet som syfte ”att fastställa en allmän ram för bekämpning av diskriminering i arbetslivet på grund av religion eller övertygelse, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning, för att principen om likabehandling skall kunna genomföras i medlemsstaterna.”.

4 I artikel 2 i samma direktiv föreskrivs följande:

”1. I detta direktiv avses med principen om likabehandling att det inte får förekomma någon direkt eller indirekt diskriminering på någon av de grunder som anges i artikel 1.

2. Enligt punkt 1 skall

a) direkt diskriminering anses förekomma när en person på någon av de grunder som anges i artikel 1 behandlas mindre förmånligt än en annan person behandlas, har behandlats eller skulle ha behandlats i en jämförbar situation,

b) indirekt diskriminering anses förekomma när en skenbart neutral bestämmelse eller ett skenbart neutralt kriterium eller förfaringssätt särskilt missgynnar personer med en viss religion eller övertygelse, ett visst funktionshinder, en viss ålder eller en viss sexuell läggning jämfört med andra personer, om inte
   i) bestämmelsen, kriteriet eller förfaringssättet objektivt motiveras av ett berättigat mål och om medlen för att uppnå detta mål är lämpliga och nödvändiga …

…”

5 I artikel 3 i direktivet, som bär rubriken ”Tillämpningsområde”, föreskrivs följande:

”1. Inom ramen för [unionens] befogenheter skall detta direktiv tillämpas på alla personer, såväl inom den offentliga som den privata sektorn, inklusive offentliga organ, i fråga om följande:

a) Villkor för tillträde till anställning, till verksamhet som egenföretagare och till yrkesutövning, inklusive urvalskriterier och krav för anställning inom alla verksamhetsgrenar på alla nivåer i arbetslivet, inbegripet befordran.

…

c) Anställnings- och arbetsvillkor, inklusive avskedande och löner.

…”

6 Artikel 4.1 i samma direktiv anger följande:

”Utan hinder av artikel 2.1 och 2.2 får medlemsstaterna föreskriva att sådan särbehandling som föranleds av en egenskap som har samband med någon av de grunder som anges i artikel 1 inte skall utgöra diskriminering, om denna egenskap utgör ett verkligt och avgörande yrkeskrav på grund av yrkesverksamhetens natur eller det sammanhang där den utförs, förutsatt att målet är legitimt och kravet proportionerligt.”

7 Artikel 6 i direktiv 2000/78 har rubriken ”Befogad särbehandling på grund av ålder”. I artikel 6.1 föreskrivs följande:

”Utan hinder av artikel 2.2 får medlemsstaterna föreskriva att särbehandling på grund av ålder inte skall utgöra diskriminering om särbehandlingen på ett objektivt och rimligt sätt inom ramen för nationell rätt kan motiveras av ett berättigat mål som rör särskilt sysselsättningspolitik, arbetsmarknad och yrkesutbildning, och sätten för att genomföra detta syfte är lämpliga och nödvändiga.

I sådan särbehandling kan i synnerhet följande inbegripas:

a) Införande av särskilda villkor för tillträde till anställning och till yrkesutbildning, anställnings- och arbetsvillkor, inbegripet villkor för avskedande och löner, för ungdomar och äldre arbetstagare samt underhållsskyldiga personer i syfte att främja deras anställbarhet eller att skydda dem.

b) Fastställande av minimivillkor avseende ålder, yrkeserfarenhet eller anställningstid för tillträde till anställningen eller för vissa förmåner förknippade med anställningen.

c) Fastställande av en högsta åldersgräns för rekrytering, grundat på den utbildning som krävs för tjänsten i fråga eller på att det krävs en rimligt lång anställningsperiod innan personen i fråga skall pensioneras.”

Nationell rätt

8 Artikel 5.9 i decreto-legge 6 luglio 2012, n. 95, convertito con modificazioni dalla legge 7 agosto 2012, n. 135 (lagdekret nr 95 av den 6 juli 2012, omvandlat till lag, med ändringar, genom lag nr 135 av den 7 augusti 2012 (ordinarie tillägg till GURI nr 156 av den 6 juli 2012)), i dess lydelse enligt artikel 6 i decreto-legge 24 guigno 2014, n. 90, convertito dalla legge 11 agosto 2014, n. 114 (lagdekret nr 90 av den 24 juni 2014, omvandlat till lag genom lag nr 114 av den 11 augusti 2014 (ordinarie tillägg till GURI nr 190 av den 18 augusti 2014)) (nedan kallat lagdekret nr 95/2012), reglerar hur offentliga myndigheter får tilldela utrednings- och rådgivningsuppdrag. I denna bestämmelse anges bland annat att offentliga myndigheter inte får tilldela sådana uppdrag till pensionerade personer som tidigare varit anställda inom den privata eller offentliga sektorn. De får inte heller tilldela pensionerade personer tjänster på ledningsnivå eller på chefsnivå eller tjänster i ledningsorgan inom offentliga myndigheter, eller i företag eller bolag som myndigheterna kontrollerar. Undantag görs för uppdrag som styrelseledamot i lokala företag och som ledamot eller som chef i vissa företags förtroendevalda organ. Det är emellertid tillåtet att tilldela dessa tjänster, uppdrag eller samarbeten under förutsättning att de utförs på ideell basis. När det gäller tjänster på ledningsnivå och chefsnivå, under förutsättning att de utförs ideellt, anges dessutom att mandatperioden vid en och samma myndighet inte får överstiga ett år, utan möjlighet till förlängning eller förlängning.

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågan

9 Den 28 december 2017 offentliggjorde Gesturis kommun en inbjudan att anmäla intresse för ett utrednings- och rådgivningsuppdrag för den kommunala återvinningscentralen.

10 Vad gäller villkoren för deltagande innehöll denna inbjudan en klausul enligt vilken det krävdes att de sökande uppfyllde följande villkor: ”Examen inom medicin och kirurgi – Specialisering inom hygien – Dokumenterad erfarenhet inom förvaltningen vid Servizio Sanitario Nazionale [det nationella hälso- och sjukvårdssystemet, Italien] i minst fem år – Att inte vara pensionerad som tidigare anställd inom privat eller offentlig sektor”.

11 Trots att CO uppfyllde samtliga yrkeskrav som angavs i inbjudan till intresseanmälan, tilläts han inte att delta i förfarandet på grund av att han var pensionerad som tidigare anställd inom den offentliga sektorn.

12 CO anser att klausulen om att pensionerade personer är uteslutna från den kategori personer som skulle kunna komma i fråga för intresseanmälan utgör en indirekt diskriminering på grund av ålder och därför ska förklaras rättsstridig, eller till och med ogiltig. Han har därför väckt talan mot inbjudan till intresseanmälan vid den hänskjutande domstolen, Tribunale Amministrative Regionale per la Sardegna (Regionala förvaltningsdomstolen i Sardinien, Italien).

13 Till stöd för sin talan har CO gjort gällande att artikel 5.9 i lagdekret nr 95/2012, som förbjuder offentliga myndigheter att tilldela utrednings- och rådgivningsuppdrag till pensionerade personer som tidigare varit anställda inom den privata eller offentliga sektorn, strider mot direktiv 2000/78 och därför inte ska tillämpas. Den angripna bestämmelsen strider dessutom mot artikel 21 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna. CO har även gjort gällande att den i målet aktuella nationella lagstiftningen ger upphov till en indirekt diskriminering som inte kan motiveras av ett berättigat mål.

14 Den hänskjutande domstolen söker klarhet i huruvida den i det nationella målet aktuella lagstiftningen är förenlig med artikel 1 och artikel 2 i direktiv 2000/78. För det fall det verkligen är fråga om en indirekt diskriminering ställer sig den hänskjutande domstolen frågande till huruvida denna kan motiveras av ett berättigat mål, i enlighet med artikel 6 i direktiv 2000/78. Det är nämligen osannolikt att utrednings- och rådgivningsuppdrag, som innebär en viss komplexitet och kräver viss erfarenhet, kan utföras av personer som är i början av sin yrkeskarriär. En åtgärd som innebär att pensionerade personer inte kan tilldelas sådana uppdrag skulle således vara olämplig med hänsyn till det eftersträvade målet, nämligen att främja personalomsättning genom rekrytering av yngre personer.

15 Mot denna bakgrund har Tribunale amministrativo regionale per le Sardegna (Regionala förvaltningsdomstolen för Sardinien) beslutat att vilandeförklara målet och att ställa följande fråga till EU-domstolen:

”Utgör principen om förbud mot diskriminering, som är fastställd i artiklarna 1 och 2 i [direktiv 2000/78], hinder mot en bestämmelse som artikel 5.9 i lagdekret nr [95/2012], enligt vilken offentliga myndigheter inte får tilldela utrednings- och rådgivningsuppdrag till pensionerade personer som tidigare varit anställda inom den privata eller offentliga sektorn?”

Prövning av tolkningsfrågan

16 Den hänskjutande domstolen har ställt sin fråga för att få klarhet i huruvida direktiv 2000/78 ska tolkas så, att det utgör hinder för en nationell lagstiftning som förbjuder offentliga myndigheter att ge utrednings- och rådgivningsuppdrag till pensionerade personer.

17 Domstolen ska inledningsvis pröva CO:s argument avseende att den hänskjutande domstolen underlåtit att bedöma frågan mot bakgrund av principen om fri rörlighet för tjänster. I det avseendet ska det erinras om att en nationell lagstiftning som den här aktuella, som är tillämplig utan åtskillnad på italienska medborgare och på medborgare i andra medlemsstater, i princip endast kan omfattas av bestämmelserna om de grundläggande friheter som garanteras i EUF-fördraget om den är tillämplig på förhållanden som har samband med handel mellan medlemsstaterna (se, för ett liknande resonemang, dom av den 11 juni 2015, Berlington Hungary m.fl., C-98/14, EU:C:2015:386, punkt 24, och beslut av den 4 juni 2019, Pólus Vegas, C-665/18, ej publicerat, EU:C:2019:477, punkt 17).

18 Så är emellertid inte fallet här, eftersom samtliga omständigheter i det nationella målet är begränsade till en enda medlemsstat, nämligen Republiken Italien.

19 För att kunna besvara den hänskjutande domstolens fråga måste det klargöras huruvida den i det nationella målet aktuella lagstiftningen omfattas av tillämpningsområdet för direktiv 2000/78 och, om så är fallet, huruvida den innebär en särbehandling på grund av ålder som i förekommande fall kan anses vara motiverad enligt artikel 6 i nämnda direktiv.

20 Vad för det första gäller frågan huruvida den lagstiftning som är aktuell i det nationella målet omfattas av tillämpningsområdet för direktiv 2000/78, framgår det såväl av rubriken och ingressen som av innehållet i och syftet med direktiv 2000/78 att ändamålet med direktivet är att inrätta en allmän ram för att säkerställa att varje person behandlas lika ”i arbetslivet”, genom att vederbörande ges ett effektivt skydd mot diskriminering på någon av de grunder som anges i artikel 1 i direktivet, däribland ålder (se, för ett liknande resonemang, dom av den 18 juni 2009, Hütter, C-88/08, EU:C:2009:381, punkt 33, och dom av den 12 oktober 2010, Ingeniørforeningen i Danmark, C-499/08, EU:C:2010:600, punkt 19).

21 Det framgår dessutom av artikel 3.1 a och c i direktiv 2000/78 att direktivet inom ramen för unionens befogenheter ska tillämpas på ”alla personer, såväl inom den offentliga som den privata sektorn, inklusive offentliga organ”, i fråga om, å ena sidan, ”[v]illkor för tillträde till anställning … inklusive urvalskriterier och krav för anställning inom alla verksamhetsgrenar” och, å andra sidan, ”[a]nställnings- och arbetsvillkor, inklusive avskedande och löner” (se, för ett liknande resonemang, dom av den 18 juni 2009, Hütter, C-88/08, EU:C:2009:381, punkt 34, och dom av den 12 januari 2010, Petersen, C-341/08, EU:C:2010:4, punkt 32).

22 En nationell lagstiftning som generellt förbjuder offentliga myndigheter att ge forsknings- och rådgivningsuppdrag till personer från såväl den privata som den offentliga sektorn på grund av att de är pensionerade medför att dessa personer utestängs från all rekrytering eller anställning.

23 En sådan lagstiftning påverkar följaktligen direkt uppkomsten av ett anställningsförhållande och, i än högre grad, de berörda personernas möjlighet att utöva vissa typer av yrkesverksamhet, och ska därför anses innehålla regler om villkor för tillträde till anställning, i den mening som avses i artikel 3.1 a i direktiv 2000/78.

24 Under dessa omständigheter omfattas den i det nationella målet aktuella lagstiftningen av tillämpningsområdet för direktiv 2000/78.

25 Vad för det andra gäller frågan huruvida den aktuella nationella lagstiftningen medför en särbehandling på grund av ålder, i den mening som avses i artikel 2.1 i direktiv 2000/78, erinrar domstolen om att det ”med principen om likabehandling [i detta direktiv avses] att det inte får förekomma någon direkt eller indirekt diskriminering på någon av de grunder som anges i artikel 1” i detta direktiv. I artikel 2.2 a i direktivet anges att direkt diskriminering, enligt artikel 2.1 i direktivet, anses förekomma när en person på någon av de grunder som anges i artikel 1 i direktivet behandlas mindre förmånligt än en annan person behandlas, har behandlats eller skulle ha behandlats i en jämförbar situation. Enligt

artikel 2.2 b i direktiv 2000/78 anses indirekt diskriminering förekomma när en skenbart neutral bestämmelse eller ett skenbart neutralt kriterium eller förfaringssätt särskilt missgynnar personer i en viss ålder jämfört med andra personer.

26 Vad beträffar det nu aktuella fallet ska det påpekas att artikel 5 i lagdekret nr 95/2012 visserligen inte direkt avser en viss ålder. Bestämmelsen om att pensionerade personer inte får delta i intresseanmälningar avseende tilldelning av utrednings- och rådgivningsuppdrag är nämligen tillämplig på samtliga pensionerade personer, även om åldern från och med vilken dessa personer kunde gå i pension inte är densamma för alla, eftersom denna ålder, enligt vad den italienska regeringen har anfört vid förhandlingen, kan variera mellan 60 och 75 år. Den lagstiftning som är i fråga i det nationella målet grundar sig emellertid indirekt på ett ålderskriterium, eftersom rätten till ålderspension är beroende av att ett visst antal tjänsteår har fullgjorts och av att de berörda personerna har uppnått en viss ålder.

27 En nationell lagstiftning enligt vilken det är förbjudet för pensionerade personer att delta i intresseanmälningar för att av offentliga myndigheter tilldelas utrednings- och rådgivningsuppdrag, ska anses innebära att dessa personer behandlas mindre förmånligt än personer som fortfarande är yrkesverksamma.

28 En sådan lagstiftning innebär följaktligen en indirekt diskriminering på grund av den berörda personens ålder, till skillnad från bland annat den lagstiftning som var aktuell i det mål som avgjordes genom domen av den 21 maj 2015, SCMD (C-262/14, ej publicerad, EU:C:2015:336, punkterna 28 och 30), som var tillämplig på grundval av den berörda personens ställning eller yrkeskategori på nationell nivå, genom att förbjuda kumulering av ålderspension med inkomst av förvärvsverksamhet.

29 Av detta följer att den i det nationella målet aktuella lagstiftningen medför en särbehandling på grund av ålder, i den mening som avses i artikel 1 och artikel 2.2 b i direktiv 2000/78.

30 Vad för det tredje gäller frågan huruvida denna särbehandling kan anses vara motiverad med hänsyn till artikel 6 i direktiv 2000/78, ska det påpekas att det i artikel 6.1 första stycket anges att särbehandling på grund av ålder inte ska utgöra diskriminering om särbehandlingen på ett objektivt och rimligt sätt inom ramen för nationell rätt kan motiveras av ett berättigat mål som särskilt rör sysselsättningspolitik, arbetsmarknad och yrkesutbildning, och sätten för att genomföra detta syfte är lämpliga och nödvändiga.

31 I nämnda artikel 6 anges även att sådan särbehandling kan omfatta bland annat införande av särskilda villkor för tillträde till anställning för ungdomar eller fastställande av en högsta åldersgräns för rekrytering.

32 I förevarande fall framgår det av begäran om förhandsavgörande att den i det nationella målet aktuella lagstiftningen syftar till att säkerställa personalomsättningen genom rekrytering av unga personer. Det framgår dessutom av den italienska regeringens skriftliga yttrande att artikel 5 i lagdekret nr 95/2012 har ett dubbelt syfte, nämligen att å ena sidan genomföra en faktisk översyn av de offentliga utgifterna genom att minska den offentliga myndighetens driftskostnader utan att påverka innehållet i de tjänster som tillhandahålls medborgarna, och att å andra sidan underlätta föryngringen av personalen inom den offentliga förvaltningen genom att främja yngre personers tillträde till offentliga tjänster.

33 I detta avseende ska det inledningsvis erinras om att det förhållandet att flera mål åberopas samtidigt, vilka antingen hänger samman sinsemellan eller klassificeras i prioritetsordning, inte utgör hinder för att det föreligger ett berättigat mål i den mening som avses i artikel 6.1 i direktiv 2000/78 (dom av den 21 juli 2011, Fuchs och Köhler, C-159/10 och C-160/10, EU:C:2011:508, punkterna 44 och 46).

34 Även om budgethänsyn kan ligga till grund för en medlemsstats socialpolitiska val och påverka karaktären och omfattningen av de skyddsåtgärder för sysselsättningen som staten önskar vidta, kan de emellertid inte i sig utgöra ett politiskt mål (se, för ett liknande resonemang, dom av den 20 juni 2013, Giersch m.fl., C-20/12, EU:C:2013:411, punkt 51).

35 Av detta följer att målet att faktiskt minska de offentliga utgifterna – varvid artikel 5 i lagdekret nr 95/2012, i ett allmänt ekonomiskt sammanhang, utgör en del av de åtgärder som är nödvändiga för att minska den italienska offentliga sektorns alltför stora underskott och närmare bestämt syftar till att undvika kumulering av löner och pensioner från allmänna medel – skulle kunna påverka karaktären och omfattningen av åtgärderna för att skydda sysselsättningen, men kan inte i sig utgöra ett legitimt mål.

36 När det gäller målet att säkerställa en föryngring av den aktiva personalen, ska det erinras om att legitimiteten av ett sådant mål av allmänt samhällsintresse som rör sysselsättningspolitik inte rimligen kan ifrågasättas, eftersom detta ingår bland de mål som uttryckligen anges i artikel 6.1 första stycket i direktiv 2000/78 och eftersom främjandet av en hög sysselsättning är ett av de mål som Europeiska unionen eftersträvar enligt artikel 3.3 första stycket FEU (se, för ett liknande resonemang, dom av den 16 oktober 2007, Palacios de la Villa, C-411/05, EU:C:2007:604, punkt 64).

37 Enligt domstolens fasta praxis utgör främjande av sysselsättning otvivelaktigt ett berättigat mål för medlemsstaternas social- eller sysselsättningspolitik, i synnerhet när det gäller att öka chanserna för en viss kategori av arbetstagare att ta sig in på arbetsmarknaden och att främja ungdomars tillträde till utövandet av ett yrke (se, för ett liknande resonemang, dom av den 16 oktober 2007, Palacios de la Villa, C-411/05, EU:C:2007:604, punkt 65, och dom av den 19 juli 2017, Abercrombie & Fitch Italia, C-143/16, EU:C:2017:566, punkt 37).

38 Som undantag från principen om förbud mot diskriminering på grund av ålder är det närmare bestämt motiverat att införa en särbehandling knuten till villkoren för tillträde till anställning när det mål som eftersträvas är att inrätta en lämplig åldersstruktur mellan yngre och äldre tjänstemän för att främja anställning och befordran av yngre personer (se, för ett liknande resonemang, dom av den 21 juli 2011, Fuchs och Köhler, C-159/10 och C-160/10, EU:C:2011:508, punkt 50).

39 De sysselsättningspolitiska mål som eftersträvas med den i det nationella målet aktuella lagstiftningen ska följaktligen i princip anses kunna motivera en särbehandling på grund av ålder på ett objektivt och rimligt sätt.

40 Domstolen ska vidare, i enlighet med lydelsen i artikel 6.1 första stycket i direktiv 2000/78, kontrollera om de åtgärder som vidtagits för att genomföra ett sådant berättigat mål är ”lämpliga och nödvändiga”.

41 Det ska således prövas huruvida artikel 5 i lagdekret nr 95/2012 gör det möjligt att uppnå de sysselsättningspolitiska mål som lagstiftaren eftersträvar utan att på ett orimligt sätt skada berättigade intressen hos pensionerade personer, vilka på grund av denna bestämmelse inte längre kan återanställas.

42 I detta avseende erinrar domstolen om att medlemsstaterna har ett stort utrymme för skönsmässig bedömning inte enbart vid valet av vilket konkret mål, bland flera social- och arbetsmarknadspolitiska mål, som ska eftersträvas, utan också vid fastställandet av vilka åtgärder som är lämpliga för att uppnå detta mål (se, för ett liknande resonemang, dom av den 22 november 2005, Mangold, C-144/04, EU:C:2005:709, punkt 63, och dom av den 16 oktober 2007, Palacios de la Villa, C-411/05, EU:C:2007:604, punkt 68). Detta utrymme för skönsmässig bedömning får emellertid inte leda till att genomförandet av principen om förbud mot diskriminering på grund av ålder undergrävs (se, för ett liknande resonemang, dom av den 12 oktober 2010, Ingeniørforeningen i Danmark, C-499/08, EU:C:2010:600, punkt 33).

43 Det ankommer således på de behöriga nationella myndigheterna att uppnå en jämvikt mellan de olika intressen som föreligger (dom av den 16 oktober 2007, Palacios de la Villa, C-411/05, EU:C:2007:604, punkt 71).

44 Förbudet mot diskriminering på grund av ålder ska nämligen tolkas mot bakgrund av den rätt att arbeta som erkänns i artikel 15.1 i stadgan om de grundläggande rättigheterna. Av detta följer att särskild vikt ska läggas vid att äldre arbetstagare deltar i arbetslivet och följaktligen i det ekonomiska, kulturella och sociala livet. Att låta dessa personer stanna kvar i arbetslivet främjar bland annat mångfalden inom sysselsättningen. Intresset av att de nämnda personerna förblir aktiva ska emellertid beaktas med iakttagande av andra eventuella motstridiga intressen (se, för ett liknande resonemang, dom av den 21 juli 2011, Fuchs och Köhler, C-159/10 och C-160/10, EU:C:2011:508, punkterna 62–64, och dom av den 5 juli 2012, Hörnfeldt, C-141/11, EU:C:2012:421, punkt 37).

45 Det måste därför fastställas huruvida lagstiftaren, vid utövandet av det stora utrymme för skönsmässig bedömning som denne förfogar över i fråga om social- och sysselsättningspolitik, har försökt uppnå en balans mellan strävan att främja yngre arbetstagares tillträde till anställning och iakttagandet av äldre personers rätt att arbeta.

46 När det gäller det eftersträvade målet, vilket allmänt sett är att säkerställa en föryngring av den förvärvsarbetande befolkningen, kan ett sådant mål inte anses gå utöver vad som är nödvändigt, eftersom det kan anses rimligt att vägra anställning eller rekrytering av pensionerade personer, vilka har avslutat sitt yrkesliv och uppbär ålderspension, och i stället främja full sysselsättning för den förvärvsarbetande befolkningen eller främja tillträdet till arbetsmarknaden för de yngre.

47 Såsom den hänskjutande domstolen har påpekat är det däremot inte säkert att den i det nationella målet aktuella åtgärden, vilken består i ett förbud för pensionerade personer att delta i intresseanmälningar avseende tilldelning av utrednings- och rådgivningsuppdrag, faktiskt kan öka chanserna för yngre arbetstagare att komma in på arbetsmarknaden. Det kan nämligen visa sig vara svårt och komplext att utföra utrednings- och rådgivningsuppdrag, och en äldre person är förmodligen bättre lämpad att, med hänsyn till den erfarenhet som personen har förvärvat, utföra det uppdrag som anförtrotts honom eller henne. Rekryteringen av en sådan person gynnar följaktligen både den offentliga myndighet som ligger bakom intresseanmälan och allmänintresset. Även om föryngring av den aktiva personalen skulle kunna ske när personer som redan har en viss erfarenhet visar intresse för sådana uppdrag och på så sätt ger yngre arbetstagare, som efterträder de äldre, tillträde till arbetsmarknaden, krävs det också att de aktuella utrednings- och rådgivningsuppdragen inte utgör enskilda, tidsbegränsade anställningar som inte ger någon möjlighet till vidareutveckling i arbetet.

48 Det ska dessutom prövas huruvida det i det nationella målet aktuella förbudet inte går utöver vad som är nödvändigt för att uppnå det eftersträvade målet, och innebär en överdriven kränkning av de berättigade krav som de pensionerade personerna har, i den mån som förbudet enbart grundar sig på den ålder från och med vilken ålderspension kan erhållas, utan hänsyn till huruvida nivån på den ålderspension som de berörda personerna har rätt till efter sin yrkeskarriär är rimlig eller ej.

49 Att beakta nivån på den ålderspension som de berörda personerna skulle kunna komma i åtnjutande av är dock relevant, eftersom den i det nationella målet aktuella lagstiftningen gör det möjligt för dessa personer att inneha tjänster på lednings- och chefsnivå under en bestämd tid och utan ersättning, i enlighet med de budgetmässiga överväganden som den italienska regeringen har åberopat parallellt med det sysselsättningspolitiska målet att föryngra personalen.

50 Det ankommer på den nationella domstolen, som är ensam behörig att bedöma de faktiska omständigheterna i det nationella målet och att tolka den nationella lagstiftningen, att avgöra huruvida förbudet för pensionerade personer att delta i intresseanmälningar avseende tilldelning av utrednings- och rådgivningsuppdrag kan säkerställa förverkligandet av det åberopade målet och om

det verkligen på ett sammanhängande och systematiskt sätt tillgodoser behovet av att uppnå detta mål (se, för ett liknande resonemang, dom av den 10 mars 2009, Hartlauer, C-169/07, EU:C:2009:141, punkt 55, och dom av den 12 januari 2010, Petersen, C-341/08, EU:C:2010:4, punkt 53).

51 I detta sammanhang ankommer det bland annat på den hänskjutande domstolen att kontrollera om inte möjligheten att tilldela tjänster på lednings- och chefsnivå utan ersättning i själva verket utgör ett budgetpolitiskt mål som eftersträvas i den lagstiftning som är i fråga i det nationella målet, och som strider mot det sysselsättningspolitiska målet att föryngra den aktiva personalen.

52 Mot bakgrund av det ovanstående ska tolkningsfrågan besvaras enligt följande. Direktiv 2000/78, särskilt artikel 2.2, artikel 3.1 och artikel 6.1, ska tolkas på så sätt att det inte utgör hinder för en nationell lagstiftning enligt vilken det är förbjudet för offentliga myndigheter att ge utrednings- och rådgivningsuppdrag till pensionerade personer. Detta gäller dock under förutsättning att lagstiftningen har ett berättigat mål som rör sysselsättnings- och arbetsmarknadspolitik och att de åtgärder som vidtagits för att uppnå detta mål är lämpliga och nödvändiga. Det ankommer på den hänskjutande domstolen att kontrollera huruvida så faktiskt är fallet i det nationella målet.

Rättegångskostnader

53 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (åttonde avdelningen) följande:

Rådets direktiv 2000/78/EG av den 27 november 2000 om inrättande av en allmän ram för likabehandling i arbetslivet, särskilt artikel 2.2, artikel 3.1 och artikel 6.1, ska tolkas på så sätt att det inte utgör hinder för en nationell lagstiftning enligt vilken det är förbjudet för offentliga myndigheter att ge utrednings- och rådgivningsuppdrag till pensionerade personer. Detta gäller dock under förutsättning att lagstiftningen har ett berättigat mål som rör sysselsättnings- och arbetsmarknadspolitik och att de åtgärder som vidtagits för att uppnå detta mål är lämpliga och nödvändiga. Det ankommer på den hänskjutande domstolen att kontrollera huruvida så faktiskt är fallet i det nationella målet.

Underskrifter